

Effektivitet och många suggor prioritet när Mattias byggde heldanskt suggstall

Om Mattias Espert inte kan producera lika många grisar, eller inte producera dem billigare än danskarna, då är det inte stallets fel. Mattias har nämligen byggt en smågrisproduktion med 357 suggor efter danskt koncept, med dansk teknik och med dansk byggfirma. Han har prioriterat effektivitet och att få så många suggplatser som möjligt för sitt investerade kapital.

smågrisar

-Det kommer att fungera, säger Mattias. Jag valde inte i första hand ett nyckelfärdigt danskt stall, byggt enligt standardkoncept, för att det skulle bli billigare. Jag ville i första hand få ett effektivt stall med full produktion snabbt.

-Kalkylen är baserad på minst 24 smågrisar per sugga och år. Det är också vad Gråkjær anser är minimum, vilket är en trygghet i sig. När vi inte det resultatet, går Gråkjær in och analyserar orsakerna och rättar till om det är fel i byggnadens funktion.

Mattias har byggt den nya smågrisproduktionen på föräldrarnas Nils-Åkes och Barbro's gård Kvarnlyckan, vid Klagstorp, inte långt från Sveriges sydligaste udde Smygehuk. Där har ett område styckats av till en separat fastighet, mitt på den bördiga bejorden, med havet någon kilometer bort, synligt vid horisonten.

Praktiserade i danska besättningar

Mattias har inte bara byggt danskt, han har även praktiserat på danska svingårdar, en vecka på varje gård. Han har då även fått lära sig det danska tänket och hur stallarna fungerar ihop med djuren. Studiebesöken har ordnats genom byggtreprenören Gråkjær och inredningstillverkaren BoPil. Mattias har fått se för- och nackdelar med stallar och inredningar och diskuterat med stallpersonalen och inte bara med ägare och säljpersonal. Detta ger lite mer än vanliga studiebesök.

Tv entré och kontorsdel, längst bort transponderstallet och ungefär bakom oljetanken betäckningsstallet.

Mycket nytt för svenska förhållanden

Vid stallbyggen tillförs alltid ett antal nya idéer och tekniker. Hos Mattias är det mesta konventionellt, sett ur dansk synpunkt. Transponderutfodringen, t ex, den finns i ett stort antal stallar i Danmark, men i Sverige är den i det närmaste ny. Det är alltså mycket som är nytt för oss svenskar, eftersom hela konceptet och bygget är efter dansk modell.

Använder inte gamla stallet

På Kvarnlyckan finns redan ett svinstall, som mycket väl kunnat användas i den nyupptagna produktionen. Men Mattias valde att inte använda de gamla stallarna, utan byggde det nya huset lite större och fick alla avdelningar under samma tak. Orsaken är bl a att produktionen ska vara så rationell som möjligt. Det ska inte vara några begränsningar, som gör att något kostar fler arbetstimmar, eller mer besvärligt arbete, än nödvändigt. Stallet är byggt med tanken att det ska fordra så lite arbete som möjligt.

Exempelvis har Mattias satt in oljeeldning för uppvärmning av stallarna. Kanske märkligt med tanke på de höga oljekostnaderna.

Mamma Barbro och pappa Nils-Åke flankerar Mattias Espert framför de nya suggstallarna vid Kvarnlyckans gård. Barbro blir även stallets enda anställda grisskötare.

-Fastbränsle är en senare fråga, om och när det blir utrymme i arbetsschemat för det merarbete som t ex halmeldning innebär, säger Mattias.

Mamma blir enda anställd

Hela stallet ska skötas av en heltidsanställd, plus Mattias själv. Den anställda är mamma Barbro, nu sjukgymnast, men hon lämnar arbetet som företagssjukgymnast och blir grisskötare hemma på gården. Två personer ska alltså sköta nära 360 suggor och det är inkl helgledigheterna. Smågrisproduktionen får alldeles säkert låga arbetskostnader.

-Jag har försäkrat mig om viss backup om vi behöver extra hjälp, t ex vid arbetstoppar, säger Mattias. Ett visst antal timmar är jag beredd att köpa.

Både Barbro och Mattias är bekanta med grisproduktion, sedan det fanns 50 suggor på gården till 1987. Detta är detta stall Mattias övervägde att använda för rekrytering. Det har sparat en del byggpengar, men ökat arbetsinsatsen, samtidigt som den nya enheten då inte blivit helt komplett. Det nya stallet har lagts på en avstyckad tomt och tack vare att anläggningen är helt komplett, blir värdet för en ev utomstående köpare högre. I en så här stor produktion, är det viktigt att tänka på alternativ, ifall något oförutsett skulle hända.

I de ekonomiska frågorna har givetvis Mattias haft hjälp av pappa Nils-Åke, bankman, rådgivare och lantmästare. Mattias är också lantmästare. I dag bor Nils-Åke och Barbro i mangårdsbyggnaden på Kvarnlyckan, men snart ska Mattias och hans sambo flytta in, för att få nära till det nya

Gris nr 6 2005

Transpondersystem spar arbete och håller kontroll på suggorna

Transpondersystem är inte vanligt i Sverige, men i Danmark finns de i 60 – 65 procent av suggstallarna. Minst 1 500 stallar i Danmark har transponderboxar för utfodring och kontroll av suggorna, med besättningar ända upp till 20 stationer.

transpondersystem

I sitt nya smågrisstall valde Mattias Espert PoPils transpondersystem i dräktighetsstallet och Aco Funki inredning i betäckningsstallet, grisningsstallet och tillväxtstallet. I tillväxtstallet finns ett tak i ena änden av boxen. Alla avdelningar, utom dräktighetsstallet med transponderutfodringen, har Aco Funki torrutfodringssystem.

Mattias är inte rädd för att det datoriserade transpondersystemet ska bli problem, utan anser att det är en tillgång i övervakningen av djuren. Suggorna registreras varje gång de äter i boxen och med ledning av ätbetendet kan sjukdomar, eller andra problem, avslöjas på ett tidigt stadium. En sjuk suga äter mindre och kommer upp på fellistan i datorn.

I transpondersystemet får suggorna rätt fodermängd vid varje tillfälle och de kan inte stjåla varandras foder.

-Vi har väldigt stor erfarenhet av transpondersystemen i Danmark nu, säger Jan Bonde, BoPil, som levererat utrustningen. Numera är vi uppkopplade on line mot många kunder, vilket ger oss möjlighet att se vad som händer i besättningen, så att allt fungerar som det ska. Vi kan även utföra programutveckling och hjälpa tillrätta, om något skulle gå snett.

Mattias fick även i samband med stallbygget bredband till stallet, vilket underlättar kontakterna ytterligare.

Problemen avhjälpas

-I både Sverige och Danmark fick transpon-

stallet. Gårdens åkerareal utgörs av 50 hektar jord, söder om den sk landsvägen mellan Malmö och Ystad, som enligt dom som bor söder om, uppdelar Sverige i två ekonomiskt likvärdiga delar, söder och norr om landsvägen.

Helt nära det nya stallet ligger en villa, alldeles för nära en så här stor svinproduktion. Till byggkostnaden hör inlösen av villan, som nu är tagen ur bruk för bostadsändamål och enbart blir en tillgång för personalen.

Kostnaden för stallet är 35 000 kr per stallplats. Då ingår allt, eftersom stallet byggts på plats utanför gårdsbilden. Det tog tre år av planering, ansökningar och överklaganden, innan stallet blev klart.

Gris nr 6 2005

En av tre transponderstationer i dräktighetsstallet.

derutfodringarna dåligt rykte på 1980-talet. I dag är problemen lösta, säger Jan Bonde. I Danmark har vi helt kommit över den barriär som skapades på den tiden då det var problem och idag är det ingen som har invändningar mot transpondersystemet. Däremot finns det tveksamma grisuppfödare i Sverige.

-Stallet ska ha en viss layout för att fungera på bästa sätt, stationerna ska vara utformade så suggorna inte är rädda för att gå in i dem och andra suggor får inte kunna skada de som är inne i boxen. Allt detta var det en

I gången kan en galt gå framför suggorna vid semineringen.

del problem med i transponderutfodringarnas barndom, säger Jan.

-Suggorna ska inte kunna komma i kläm, eller känna sig instängda i transponderboxen, utan känna lust att gå in och äta. Det gör suggorna i dagens boxar, säger han.

-Gyltorna tränas att äta i transponderboxen redan i rekryteringsavdelningen. Där finns en icke intelligent box, dvs utan foderstyrning. Suggorna lär sig att gå genom boxen. Efter den träningen är det väldigt få suggor som inte går in i de intelligent boxarna i dräktighetsstallet, säger Jan. Träningen är således inget problem längre.

-Varje box kan serva upp till 90 suggor. Vi

BoPil A/s

www.bopil.se
Tel. 0045-744 070 25
- allt det goda för grisstallet
- nybygge och renovering

Lösningen för lösa suggor

Säker, billig och snabb med BoPil-Transponder